COMPARAȚI și JUDECAȚI

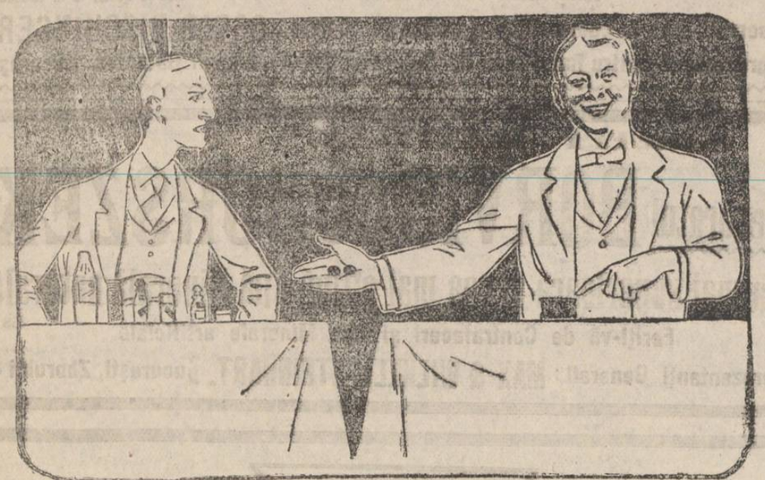

Pentru a digera, cel din stanga a pilule, picături, sirop, doage. Uitați-vă cât e de slab.

Cel din dreapta la fie-care masă două pastile de Cărbune Belloc. Uitați-vă la fața sa superbă.

Întrebuințarea cărbunelui Belloc în prafuri sau în pastile, ajunge spre a vindeca în câteva zile boalele de stomac și ale intestinului, enterita, diarea, etc., chiar cele mai vechi și cele mai rebele oricărui alt leac. El produce o sensație plăcută în stomac, dă poftă de mâncare, înlesnește digestiunea și cauzează dispariția constipației. E suveran în contra durerilor de stomac după prânzuri, în contra migrenelor, rezultând din digestiuni grele, acrimelor, răgâelilor și tuturor afecțiunilor nervoase ale stomacului și ale intestinelor.

Praful. — Modul cel mai simplu de a lua prafuĭ de cărbune Belloc este de a'l dizolva într'un pahar cu apă curată sau zaharisită ce se bea, după voie, de o singură dată sau de mai multe ori. Doza: Una sau două lingure mari după fiecare masă. Prețul flaconului: **Lei 2.75.**

Pastilele Belloc. — Persoanele care o prefer vor putea lua Cărbunele Belloc sub forma de Pastile-Belloc. Doza: Una sau două pastile după fiecare masă și de câte ori durerea se va manifesta. Se vor obține aceleași efecte ca și cu praful și o vindecare tot atât de sigură.

E de ajuns de a pune pastilele în gură, de a le lăsa să se dizolve și de a înghiți saliva. Prețul cutiei: **Lei 2.75.** Se vinde în toate farmaciile.

P. S. — S'a încercat să se facă imitări ale cărbunelui Belloc, dar ele sunt neeficace, și nu vindecă, fiindcă sunt rău preparate. Pentru a evita orice eroare, băgați bine de seamă dacă eticheta poartă numele de Belloc și cereți pe etichetă, adresa laboratorului: *Casa L. Frere, 10, rue Jacob, Paris.*

PIATRA de CONSTRUCȚIE a SECOLULUI XX-lea

ESTE CARAMIDA DE NISIP PENTRU ZID

Fabricațiunea ei produce câștig mare

— Peste 500 fabrici de cărămizi de nisip pentru zid înzestrate cu MAȘINELE MELE SPECIALE mărite și reconstruite. — Cele mai bune referințe. — Cataloage cu descrierea detaliată gratis

1041

F. Komnick, Fabrică de Mașini **Elbing** 49 (Germania)

Prima și cea mai mare fabrică specială din lume pentru construcțiuni de fabrici de cărămizi de nisip pentruzid

Mașini de gătit cu Petrol „FLAMME BLEUE"

Sistem THURON-VAGNER

19, Rue des Couronnes, 19.— PARIS

GRATARE — FRIGARI — CUPTOARE

CALORIFERE — INCALZITOARE DE BAI

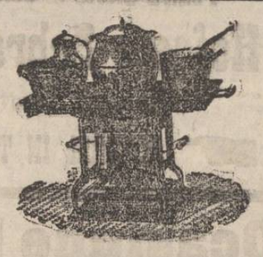

De vânzare în România la casele următoare: 6071

București
I. Wappner, 61 Calea Victoriei.
A. Aritonovici, 144 C. Victoriei.
R. S. Goloșan, Piața Sf. Gheorghe
Ștefan Giuris, Str. Lipscani.
G. H. N. Caltaru, încălzitoare de băi
Brecher et C-ie, 8 Calea Rahovei

Brăila
Ioan G. Nistor; G. Perlea; Cb ănaru et Cristoloveanu.

Constanța
Vasile Thomas et C-ie.
Stavro Dimitriu

Craiova
Abr. M. Rosenzweig et Fii.
P. Andreescu, Fii.

Focșani
Georges G. Popescu et C-ie.

Galatz
Frații Semenovici.

Iassy
Frați Bachstez; Louis Honig.

Râmnic-Sărat
G. Rădulescu.

Roman
Ioan I. Albu.

Turnu-Măgurele
Soc. Cooperativă Comercială.

Turnu-Severin
Sinjov Elias.
Abram B. Sabetay Fii.

Condițiuni de Engros: Soc. „Flamme Bleue", *19 rue des Couronnes, Paris*

Mașina brevetată de spălat rufe „Favorita"

executată în secția metalurgică a fabricei „ALBINA", MAX FISCHER & Co. Societate Anonimă Galați

indispensabilă pentru *amilii, cazărmi, hoteluri restaurante, spitaluri, spălătorii, etc.*

Funcționează perfect, spală rufele alb ca zăpada, realizând o economie de 70 o/o în combustibil și săpun. Mașina **FAVORITA** spală rufele mai repede de cât cu mâna. Rufele se conservă fiindcă nu se treacă ci se curăță prin amestecarea lor în cilindrul mașinei unde intră aburii cari se formează în cazan. Luăm înapoi orice mașină cumpărată la noi, care după încercare s'a arătat că nu corespunde descrierilor noastre.

Prospecte, prețuri și certificatele cumpărătorilor se trimit la cerere. 176

Pneu Lauril

NOUL CAUCIUC GALBEN

ULTIMUL CUVINT AL ARTEI

SINGURII DEPOZITARI:

SOCIETATEA ANONIMA ROMANA DE COMERȚ

București.—Str. Smârdan 1 (Palatul Națională)

ESTE ABSOLUT NECESAR

A se apropia dentifriciile cricărei dinturi

DOCTORUL PIERRE

de la facultatea de Medicină din Paris

a carte:

Apa de dinți pentru antiseptica zilnică a gurei.

Pudra Corail și **Pasta Rose** pentru danturile tari.

Pudra și **Pasta Email** pentru danturile delicate (femei și copii).

Pudra quinquina pentru gingiile slabe.

Trimeterea gratuită de eșantilioane la ori-ce cerere adresată:

8, Place de l'Opéra, Paris

De vânzare la toate magazinele de parfumerii, farmacii și droguerii din țară. 2243

Reclama e sufletul comerțului

BAILE GOVORA-CALIMANEȘTI

Soc. de automobile R.-Vâlcea O. THURINGER & COMP.

A înființat cursele de Automobile:

Halta Govora la **Băi.**

Gara Jiblea la **Călimănești-Băi.**

Călimănești-Căciulata.

Automobile deschise pentru escursiuni. 388

Tg.-Ocna-Slănic

Automobilul n-rul 4 Panhard Levassor, 35 HP. 6—7 locuri, bun, elegant, stă la dispoziția publicului în Gara Tg.-Ocna la toate trenurile, pentru transportul vizitatorilor la Băile Slănic. Domnii vizitatori pot anunța printr'o scrisoare sau telegramă de data sosirei d-lor pe d-l Ștefan Poppa Tg.-Ocna, pentru a li se rezerva locurile necesare. 488

ORICINE POATE VIZITA CADRILATERUL

ZILNIC CIRCULAND

Autocuze și automobile

ale Societății „BUCUR"

- Gara'-Uleiuri Schibaeff -

Pneumatice Excelsior-Trengolnik-Dunlop

Centrala: Constanța, Str. Carol

SUCURSALA:

Bazargic, Str. Principele Nicolae 632

„Dealul Odobeștilor"

Societate cooperativă

ODOBEȘTI-PUTNA

Are pentru imediata ocupare loc vacant pentru un ADJUTOR-CONTABIL, de preferință: să fie român, să aibă școala superioară de comerț și serviciul militar satisfăcut. 810

Curierul băilor

și al stațiunilor climaterice

OCNELE MARI

Timpul frumos și viața eftină fac ca zilnic să sosească vizitatori din toate părțile. In cursul acestei săptămâni au sosit cei mai jos notați:

București: Familia Antonie Ionescu, funcționar; d-na Mimi Constantinescu, d-na și d-rele Bărbulescu, d-na Chiriaca Ionescu, fam. Teodor Vasilescu, d-l Aurel Petrescu, funcționar; d-na inginer Schitănescu, d-na Ecat. Mateescu, d-na Smaranda Ionescu, d-na Nina Neusser, d-na Zoe Grant, d-l Const. Mihăilescu, d-na Rinette Grant, d-rele Elena Trifan și Didona Dinescu, d-rele A. și M. Zătreanu, d-l Gh. Savopol, d-l C. N. Petrescu, d-ra Sofia Mihăileseu, d-ra A. Branovict, familia Herman, d-na Maria Derussi.

Craiova: D-na Maria Coșoveanu, familia Lefterescu, d-na C. Paulian, d-na M. Văcărescu, d-na P. Albulescu, d-l D. Dumitrescu, comersant; d-na căpit. Cartianu, d-na M. Marinescu, d-na M. Angelescu, d-na Elena Ionescu, d-na Victorian cu d-ra, familia Const. Cazacu, d-na și d-l Safirescu, familia Udrescu, d-ra Mihail, d-na Gabor, d-na Smirer.

T.-Severin: Familia Dobruneanu, d-na și d-ra Cărbunaru, familia C. Gheață, funcționar; familia Măceseu.

Slatina: Familia căp. Jugureanu, familia căp. Roca, familia Miteanu, funcționar; familia pr. Al. Constantinescu; *Pitești:* Familia Gh. Stănescu, profesor, d-na Ana Gheorghiu, d-l Chinic, proprietar; *Calafat:* d-l Mitu Turcu, telegrafist; *Iași:* Familia Const. Andreescu, profesor; *Corabia:* D-na Elena căpit. Constantinescu; *Tg.-Jiu:* D-na Paulina Anghelescu, d-na Ecat. Petrescu; *Caracal:* D-na căpitan Niculescu; *Drăgășani:* Familia Răut, proprietar, d-l I. Andreescu, învățător; familia Șt. Predescu, d-na Selăreanu, d-na Tulucă, familia Zamfirescu; *Jiblea (Vâlcea):* D-l Ghițescu; *R.-Vâlcea:* Familia Dutulescu, d-na Demeter, d-l V. Udrescu, magistrat; *Horez:* D-l Vasile Udrescu, judecător; *Goleștl:* D-l Ion Roșca; *Drăgășani:* D-l Mihai Dragutoi.

SLANIC PRAHOVA

Vizitatorii:

Stațiunea noastră balneară și climaterică au atras anul acesta foarte multă lume. Timpul este frumos. Zilnic trenurile sosesc ticsite de vizitatori. Printre cei sosiți de curând am notat:

București: Familiile Fotache D. Ioan, Const. Mihăilescu, E. Atias, Herman Solomon, Ioan S. Negoescu, C. Moller, V. Block, Elena Niculescu, Const. Andrianu, Vasile Filip, Avram Iacob, D-ra S. Doner, Nicolae Ionescu, Familia Drăguseanu, Iacob Calif, Elena Teodorescu, Isac Caner, Maria Rădulescu, N. Strâmbeanu, Iacob Weis, S. Silberman, G. Lăzărescu, I. Grun, I. Blumenfeld, av. P. Zlătescu, S. Gold, D. N. Ionescu, I. Găgeanu, I. Verzeanu, G. Georgescu, Ioan Păunescu, Ioan C. Grigorescu, R. Steinberg, R. Spitzer, Elena Luca, B. Rosenblet, Scarlat Popescu, Jean Păunescu, I. Brahman, Alex. Baucher, profesor Victor Balș, Vasile Rădulescu, Aurelian Petrovici, B. Schapira, M. Abramovitz, Cristea Cristescu, Alex. Ionescu, N. Georgescu, Oscar D. Perlman, Elefterie Niculescu, Dumitru Andreescu, I. Pârvulescu, D. Niculescu, N. Iosifescu, Marin Constantinescu, S. Mihalovici, I. Veisman, Adolf Herschovici, N. Ionescu, Al. Mollin, Mendel Maier, B. Mihailovici, avocat Ioan Popescu, Mateĭ Lescă, Eugen S. Damian, Const. Ceroian, Ion Th., student, etc. etc.

Ploești: Familiile Mateĭ Stănescu, inspector Rigu, inspector Tomescu, C. Dimitriu, Mihail Constantinescu, Maria Mihăilescu, C. Ruban, Gh. Neicu, căpitan Cristescu, Iorgu Năstăsescu, căpitan Boboc, Paraschiva Drăgănescu, Anastasia Pleșu, etc.

Pitești: Gh. Gubavu; *Craiova:* D-tru A. Marienzeller și Dem. Malcot; *Galați:* Locot. Nicolau M. Ioan; *Focșani:* Iorgu Alexandrescu; *Iași:* Aneta dr. Lupașcu; *Brăila:* Familia Simionescu, etc.

VIZANTEA (PUTNA)

— Noui vizitatori —

Iată numele noilor vizitatori ai acestei localități binefăcătoare:

București: d-nii prof. St. G. Longinescu, Giusepe Mora, Moritz Rotștein.

Bârlad: d-nele Ruxanda Dumitriu, Maria Chețescu.

Focșani: d-nii N. Răileanu institutor, sublocot. Bardan, C. Filipescu, d-na Lucia Nicolau, Sura Saitrunger, Ana Strul, Sali Stera Liza Schlesingher, d-nii Fl. Iftimescu, Z. Kupelsmil, Emanoil Eftimescu, Anast. Danalache, L. Blumenfeld.

Odobești: D-l I. Iosefsohn, Maranda Gheorghiu, Elena Ionescu, Lenuța Gheorghiu.

Panciu: D. C. Ivanciu.

Vârsătura (Putna): D-nii I. Bratu, N. Pomană.

Tulcea: D-l Trifon Atanasie.

Nicorești: D-l Solomon Iticsohn, Malca Herșcovici, R. Minachen.

D-l Nicolae Merăuță (Sascut), I. Dragomir (Straoane de sus), Gh. Pânzaru (Tifești), pr. Ghenade Olteanu (Fitionești), Eliza Cristescu (Glodurî-Bacău), I. Dobandoiu (Mera), C. Săulescu (Paltin), Gh. A. Popa (Păulești), Maria pr. Nicolau (Năneștl), Floarea Buciu (Năneștl), Strul Vexler (Valea Seacă), Vasile Neagu (Vidra), I. Rădvan (Balotești), pr. I. Grosu, Elena Grosu. Gh. Grosu (Găurî), Gh. Belinschi (Soveja), Th. Cornéliu, Const. Bâsna, etc.

MONASTIREA AGAPIA

Sezonul de vară, al acestuĭ an, promitea să fie puțin priincios, vilegiaturii la munte. Până acuma însă timpul se arată foarte frumos. In special la Agapia, nu am înregistrat nici o zi complect ploioasă. Din această cauză vizitatorii abundă. Toate casele sunt ocupate. In total până astăzi sunt 76 familii, pe când la mânăstirile Văratec și Neamțu sunt peste 200. Această mare deosebire se explică prin aceea că clima Văratecului și a Neamțului este mai dulce și prieste mai mult naturilor debile și bolnavilor de piept.

Climatul Agapiei, deși mai sănătos — fiindcă pădurea este în apropiere imediată — însă nu poate prii tuturora din cauză că este mult mai aspru și dominat de curent aproape continuu.

Altitudinea este 400 metri.

Iată și numele vizitatorilor:

Iași: Familia general Pascu, familia Octav Băncilă, pictor; Aglaia Moroșanu, Radu Burada, familia C. Stoicescu, inginer; d-ra Balu Maria, d-na Ana Pecu, d-na Margareta Mandrea, familia locotenent Anastasiade, familia Ion Constantinescu, profesor; familia Valentin Bude, profesor; d-ra Nădejde, profesoară; familia Vasile Petrovan, profesor; familia doctor maior Tintă, familia Nastasiu, familia Burghele, profesor; familia I. Michiu, d-na Zamfira Jora, d-na Alisa Sion, d-l Cănănău, d-l și d-na Papacostea, d-l Lazăr Teodorescu, magistrat; d-l D. Antonescu, magistrat; d-l Paul Bujor, profesor universitar și senator; d-l P. Romanescu cu familia, profesor; familia Drăghicî, familia Laurențiu Pilat, președinte de tribunal; familia Stănescu, farmacist; d-na și d-l P. Dragomir, d-na Aretia Botez, profesoară; familia Leon, profesor; familia preotului econom Th. Florescu, familia M. Nestor.

București: D-na Miclescu, diaconul Celus Grigoriu, familia G. Iuga, inspector școlar; familia C. Camenița, d-l și d-na I. Ștefănescu, profesor; d-na și d-l N. Belăceanu, scriitor; d-l D. Stolica, pictor; d-l M. Stănescu, profesor.

Galați: Familia Metaxa, profesor; familia Densușianu, profesor; familia maior Budeanu, familia A. Călinescu, ad-tor financiar; familia A. Dimitriu, funcționar C. F. R.

Brăila: D-na Elena Dănescu, d-l inginer Arghir, profesor; familia dr. Plăvănescu, d-l E. Ionescu, pensionar.

Botoșani: D-na Eleonora Romano, d-na Ana Radovici, magistrat.

Bârlad: Familia profesor Ghemeș, familia D. Mara, comerciant și familia Butureanu.

Bacău: Familia Cucu Starostescu, inginer; familia Cristoveanu; *Fălticeni:* D-l H. Nicolau, grefier și d-l Apostoliu, avocat; *Roman:* D-l locotenent Robu; *Vaslui:* familia I. Popovici, familia Bruzaler, comerciant; *Tg. Frumos:* Eugeniu Tessaru, profesor; *Constanța:* Familia Hristu Costea; *Craiova:* Familia I. Dimitrescu, proprietar; *Piatra Neamț:* Familia L. Missir, avocat; *T.-Măgurele:* Familia Vladimir Mavrodineanu, prim procuror; *Berheci:* D-na Berta Dimitriu și Ana Siberescu.

Afară de aceste familii, s'a stabilit de mai multă vreme, pentru totdeauna, principesa Raluca Sturza, care a donat, de pe acum, casa în care locuește, ca să servească drept internat pentru fetele sărace, care să învețe lucru manual casnic.

SLANIC (Prahova)

Deși suntem în toiul sezonului zilele acestea au mai sosit în această localitate numeroși vizitatori prin care am notat:

Din București: Familiile Elena Teodorescu, D. Tanor, Leona Filitis, M. Ionescu, fam. Drăguseanu, fam. Anastasescu, Procopie Dinescu, Heinrich Cohen, fam. Ciuruescu, Ioan Zisu, Jaques Cohn, Const. C. Salvatore, D-tru Andreescu, Elefterie Niculescu, Gh. Marinescu, d-ra Sofia Davidescu, dr. Goldemberg, fam. Marcovici, Florea Constantinescu, Moritz Frenckel, Costache Petrescu, Adela Herscovici, Carol Dulberger, Alex. Contantinescu, Marie Giuru, fam. Almosnino, G. Tătaru, Eleonora Șoithur, fam. Cocorăscu, Jean Niculescu, Macs Enghel, Ion Gh. Mazăre, V. Răscanu, N. Stamate, C. M. Popescu, N. Natanson, Const. E. Bosianu, Gh. P. Alesseanu, inginer C. Dumitrescu, Ioan Ionescu, C. Stăncescu, familia Atanasiu, d-na I. Pârvulescu, etc.

Ploești: Familia maior V. Tamorveanu, Anastasia Pleșu, Ion C. Fulga, C. Niculescu, Ioan Moțoi.

Mizil: N. Ionescu; *Craiova:* Iulia de May Malicot; *Buzău:* Familia Marcel; *Fulga:* Paulina Al. Popescu, etc.

***

Universul

în provincie

MEDGIDIA

Epidemie. — In oraș a fost declarată epidemia de anghină difterică cu un caz. De către d. dr. Cărnaru medicul plășii, actualmente locțiitor de medic al orașului împreună cu agentul său sanitar V. Constantinescu s'au luat cele mai serioase măsuri, grație cărora de sigur că epidemia nu se va propaga.

Accident nenorocit. — Petrache Banciu și Ruse N. Greu din serviciul d-lui Ilie Munteanu din Chiostel venind dela câmp într'o căruță, caiĭ și-au făcut spaimă și răsturnându-l, primul a fost grav mutilat iar secundul contuzionat. Pacienții au fost aduși la spitalul local.

Cutremur.— Vineri seară la ortle 8.40 s'a simțit aci un cutremur de pământ.

Piața cerealelor. — Prețul cerealelor e slab și în descreștere. La obor au început a veni zilnic care cu recoltă nouă, însă în număr mic, ploile de până acum împiedicând treerișul.

O plagă a antreprenorilor de lucrări. — La lucrările ce se fac în Dobrogea nouă și județul Constanța, antreprenorii având mulți lucrători sârbi, aceștia au părăsit țara fiind mobilizați, ceeace aduce un dezastru antreprenorilor, neputând executa la timp lucrările decât angajând lucrători de aci pe prețuri mai mari bine înțeles dacă va găsi.

***

DIN BUCOVINA

Poporul bucovinean

și războiul din Serbia

Entuziasmul mulțimei. — Loialitatea municipalității orașului. — O impozantă retragere cu torțe, în care peste 30.000 persoane își manifestă patriotismul, demonstrând contra Serbiei. — La guvernator. — În piețele publice.

— Dela corespondentul nostru —

Cernăuți, 19 Iulie

Dacă popoarele cari formează monarhia austro-ungară aŭ fost vreodată pătrunse de un entuziasm patriotic, apoĭ acesta n'a ajuns la expresie, cu un avânt mai puternic ca acum. Deabia se cunoșteaŭ primele faze ale conflictului cu erbia și din toate provinciile monarhiei se anunțau manifestații de loialitate către casa habsburgică.

Nu se putea ca în acest concert patriotic al popoarelor monarhiei să nu participe și bucovinenii al căror patriotism deasemenea e de mult stabilit. In fiecare zi, avântul războinic, crește tot mai mult. Manifestările de loialitate nu mai contenesc.

Municipalitatea orașului a profitat de publicarea manifestului imperial de război, pentru a organiza un grandios meeting patriotic, cu care ocazie să se manifeste din nou loialitatea acestei provincii. Pentru aceasta s'a convocat pe eri la orele 8 seara o ședință solemnă a consiliului comunal.

Incă de pe la orele 7 trotuarele și piața primăriei sunt ocupate de o lume imensă, stăpânită de un desăvârșit patriotism. Pe fețele multor bătrâni, am observat lacrimi de bucurie. Circulația era imposibilă prin partea locului. Unde îți aruncai privirea era o mare de capete. Toate balcoanele și ferestrele de la etaj erau ticsite de femei și copii cari agitau mulțimei batistele. In acest timp tot mai soseau locuitori, cari ne mai găsind loc în piața și pe trotuarele din fața primăriei, s'aŭ așezat dealungul străzilor învecinate. Intreg orașul a fost concentrat acolo și dacă n'am avut de înregistrat nici un accident, avem de mulțumit numai tacticeĭ exemplare a poliției, care din timp, a luat toate măsurile cerute de împrejurări.

La orele 7 și jumătate își fac apariția făcliérii și muzica militară în sunete de fanfară. Mulțimea isbucnește în strigăte patriotice. După ce întregul consiliu comunal, în frunte cu primarul, s'aŭ prezentat guvernatorului, contele de Meran, exprimându-i loialitatea și patriotismul populației acestui oraș, care e și a țărei întregi, șeful administrației Bucovinei, guvernatorul, a eșit pe balcon, unde a ținut o înflăcărată cuvântare, prin care a arătat că patriotismul populației în aceste momente, este cea mai bună dovadă că monarhia nu se poate aștepta decât la o victorie deplină, grație bravei sale armate și a entuziasmului tuturor locuitorilor. Prin cuvinte mișcătoare termină mulțumind mulțimei și strigând: „Trăiască bunul nostru Impărat!" în toate limbile țării, la care mulțimea a răspuns cu un elan de dezavuări la adresa dușmanilor și de glorificare a armatei și prietenilor monarhiei. Și aici atât muzica cât și mulțimea aŭ intonat Imnul Imperial, îndreptându-se apoĭ în piața „Austria". Aici s'aŭ ținut iarăși cuvântări patriotice în toate limbile țării.

Ajutorul de primar *dr. Popovici* a vorbit românește, arătând prin cuvinte calde și entuziaste fazele mai importante ale conflictului și apelând la popor să fie gata în orice moment spre a forma un puternic zid de apărare de care să se sfarme orice dușman care ar cerca să se isbească de el. Aŭ mai vorbit și alți oratori în timp ce strigătele „Trăiască monarhia Austro-Ungară", „Jos Serbia!" nu mai conteneaŭ.

De aici impozantul cortegiu s'a îndreptat către monumentul comemorativ al „Războiului" unde de asemenea s'aŭ ținut cuvântări entuziaste.

In acest timp entuziasmul mulțimei atinsese apogeul. Oratorii nu mai puteaŭ fi auziți din cauza deselor izbucniri ale mulțimei de „Jos Serbia!" „Jos asasinii!".

După ce cortegiul a mai manifestat pe străzile principale și cazărmi, s'a răspândit apoĭ în liniște, cam pe la miezul nopții. Aproape toată noaptea animația în oraș a fost mare și manifestările patriotice nu mai luaŭ sfârșit.

Sigma

Dogma Sangiacului

Ceea ce se petrece acum între Serbia și Austria poate fi lesne tălmăcit ca o hotărâre a Austriei de a lucra pe față și energic. Ea a făcut — probabil, după multă chibzuială — ca armata să scoată sabia.

Dacă Austria a cumpănit gestul făcut, se naște întrebarea: de ce fir conducător s'a lăsat călăuzită în labirintul politicei externe de astăzi? La această întrebare ne răspunde o interesantă broșură, apărută în editura lui Duncker și Humblot în München numaĭ de câteva luni, intitulată *„Dogma Sangiacului"*, sub pseudonimul de *„Triplizissimus"*. Acesta e un partizan, încărunțit în diplomație, a Triplei Aliante, și pare inspirat în multe privințe de politica externă din Wilhelmstrasse din Berlin. Studiul e vrednic a fi cunoscut de cât mai mulți, fiindcă aruncă o lumină în dedesubturile transcendentale ale diplomației. Ne vom permite însă a-i adăoga câteva reflecții.

După autorul nostru, politica balcanică a monarhiei de la Dunăre a fost și e condusă de o idee limpede și sigură: *înlăturarea pe cât e cu putință a stabilirii Italiei în peninsula balcanică.* Aceasta se vede mai clar în chestiunea atât de vânturată a Sangiacului Novibazar. Acest Sangiac pentru cei mai influenți conducători ai politicei monarhiei austro-ungare a devenit o „dogmă", adică un adevăr mai presus de orice discuție. Să facem un scurt istoric al acestei chestiuni.

In anul 1878, prin tractatul de la Berlin, anume articolul 25, Austria capătă împuternicire a ocupa militărește Bosnia, Herzegovina și Sangiacul Novibazar. Insă chiar de pe atunci Austria n'a ocupat Sangiacul de cât foarte slab, iar cu timpul această ocupațiune a devenit tot mai mult o umbră.

Tocmaĭ după 30 de aniĭ, adică în 1908, contele Aerenthal, conducătorul politicei externe austro-ungare, preface ocupația în anexiune a Bosniei și Herzegovinei și golește Sangiacul, care, în treacăt fie zis, are poziții strategice, cum e câmpia Mierlei, care domină toată peninsula balcanică, chiar până la Salonic. Această anexiune, care de altfel n'a făcut decât să consacre de drept și pentru totdeauna ceea ce exista de fapt de 30 de aniĭ, a stârnit multe nemulțumiri și ură, chiar printre prietenii, în aparență, ai monarhiei.

Ceea ce a înfăptuit Austria, a fost cuminte? Contele Andrassy, unul dintre cei mai cu greutate politicianĭ ai Ungarieĭ, a susținut că rău s'a făcut că Austria n'a anexat la început Bosnia și Herzegovina și n'a pus definitiv stăpânire pe Sangiac. Pe lângă Andrassy, ceĭ mai influenți partizani ai ocupării Sangiacului mai sunt fostul priministru ungur Szell și fostul primministru austriac Beck, care în ședința delegaților austriacĭ din toamna lui 1913 a scos cuvântul de „dogmă", pe care Berchtold l-a numit *prognant.* Aceștia cred că rău s'a făcut că un fapt împlinit de 30 de aniĭ a fost reînviat de prisos, dând aparența că Austria ar câștiga prin anexiune mai mult de cât a avut prin ocupație.

Impotriva dogmei Sangiacului se ridică și obiectează autorul studiului.

Ocupația nu implică, zice acesta, luarea în stăpânire, fiindcă în 1878 Macedonia nu era o țară fără stăpân. Turcia era atunci o putere care la Berlin nu era un simplu oaspe pasiv, căruia să i se dicteze hotărîrile, fără să i se dea cuvântul. Deci anexiunea nu se putea face atunci, ci Austria a așteptat cu răbdare momentul prielnic. Acesta a fost găsit în 1908, când a avut loc anexiunea.

Aci se ridică însă serioasa întrebare: de ce Austria n'a păstrat și Sangiacul, pe care prin tractat putea să-l ocupe? Din diferite motive, în deosebi din motive militare, adică din pricină că ocuparea Sangiacului ar fi cerut prea multă armată pentru apărarea lui, Austria n'a făcut-o timp de 30 de aniĭ. Putea Europa să-l tolereze ca în 1908 să ia și Sangiacul? Desigur că nu. Dar pe lângă aceasta nici Turcia n'ar fi consimțit fără războiu la o asemenea cedare, deoarece se obișnuise cu gândul că e stăpână deplină pe Sangiac.

Dar mai e încă un motiv grav al golirii Sangiacului de ceĭ numaĭ 2000 soldați, cari s'aŭ aflat acolo. Intre Austria și Italia există din anul 1887, deci înainte de anexiune, o înțelegere ce face parte din condițiile solemne ale Triplei Aliante, după care orice întindere teritorială a Austriei în Balcani, avea să aducă după sine, drept compensație, și o întindere respectivă a Italiei. Austria, care nu fusese de fapt niciodată stăpâna Sangiacului, dacă l'ar fi ocupat, ar fi intrat în condițiile înțelegerei, adică Italia s'ar fi extins și ea și ar fi cerut saŭ ar fi luat cel puțin *Valona* din Albania.

Așa se explică de ce pe timpul anexiunii și părăsirii Sangiacului, Italia a fost de partea Serbiei și Muntenegrului, deoarece orice concesiune Serbiei implica și o compensație Italiei.

De aci se vede limpede că, dacă Austria ar fi ocupat și Sangiacul în 1908, Italia ar fi fost în 1914 în Valona. Așa dar cabinetul din Ballplatz pare a fi lucrat cu prevedere și cumpănire. Politica Italiei a fost și este și azi un continuŭ îndemn Austriei: „haide, ocupă și Sangiacul!", pentru ca să debarce imediat în Albania.

Această linie dreaptă de conduită a dat Austriei putința ca să creeze autonomia Albaniei. Renunțarea la Sangiac nu i-a impus față de Italia nici o obligație, din potrivă! Iar fiindcă cele două părți nu se puteaŭ învoi asupra împărțirii Albaniei, aŭ preferat amândouă s'o declare autonomă. Ele se mărginesc acum a veghea la integritatea Skipetarilor: dacă Serbia o va ataca, Austria va interveni; dacă o va ataca Grecia. Italia ce-o urmărește neadormită o va opri fără discuție. Iar dacă Bulgaria se va gândi la așaceva, pe lângă faptul că va fi atacată de Grecia și Serbia, ea va fi atacată în prima linie de România.

Dar mai e încă o înaltă considerație ce-a călăuzit pe Austria.

E sigur că anexarea Bosniei și Herzegovinei a fost semnalul definitiv al crizei turcești, adică a desmembrării Turciei europene, deși această problemă e pusă de aŭ mai puțin 50 de aniĭ. De aceea nici unei țări nu i-ar fi fost iertat ca războiul balcanic din 1912 s'o găsească nepregătită.

Dacă lucrurile staŭ astfel, Austria n'ar fi putut ocupa Sangiacul decât dacă: 1) ar fi început războiul cu Turcia, și atunci ea însăși făcea primul pas pentru împărțirea Turciei europene, ceea ce ar fi costat prea mult și ar fi iscat poate și un războiu european; saŭ dacă: 2) ar fi luat angajamente de compensație față de Turcia. Și în ce ar fi putut consta aceste angajamente? Austria ar fi trebuit să se oblige să apere cu armele integritatea teritoriului rămas al Macedoniei, însă atunci războiul balcanic ar fi fost înlăturat. Ceea ce e aceleași lucru cu creiarea de raporturi de dușmănie față de toate Statele blocului balcanic. Dar pe lângă aceasta și-ar fi făcut un dușman de moarte în Italia, care n'ar mai fi putut ocupa Valona. Căci Valona e un cuvânt care nu trebue să fie pronunțat între Austria și Italia.

Insă în 1908 Turcia n'ar fi acordat decât ocuparea temporară a Sangiacului și nu l-ar fi cedat deplin, decât dacă Austria, în timpul războiului balcanic, patronat de Rusia contra Austriei, ar fi redat prin arme turcilor Salonicul și Adrianopolul.

Deci Turcia a văzut totdeauna cu ochi buni ocuparea austriacă a Sangiacului, căci ar fi smuls de la Austria o aliantă defensivă. Turcia însă a fost găsită și nepregătită atât de anexiune cât și de război, Greșala a fost timpuria revoltă a tinerilor turcî, care a slăbit temelia Statului otoman și mai cu seamă purtarea condamnabilă față de revolta albaneză.

Austria dar a părăsit la timpul nimerit Sangiacul, pentru a scăpa de încurcăturile aduse de războiul balcanic. Pe de altă parte tot Austria a esit nemulțumită din criza balcanică, deși anexiunea a fost o concentrare a forțelor ei, fiindcă ea socotise că fiecare Stat balcanic va ataca în parte pe Turcia, nu în blocul constituit de Rusia și desfăcut de politica Austriei. De asemenea și criza Turciei a apărut mai de vreme de cât Austria calculase.

*

Ca o încheere a acestora pseudonimul autor vede o singură greșală a diplomației austriace: că adică n'a renunțat de la început, fără duplicitate la Sangiac, făcând astfel să amuțească pretențiile Italiei.

Imi pare însă că autorul micșorează prea mult tăria argumentelor celor cari sunt pentru ocuparea Sangiacului în momentul actual, care ar da de sigur Austriei supremația în Balcani. Precum am arătat, contele Andrassy e cel mai aprins aderent al dogmei Sangiacului. Nu e indiferent că Andrassy, adversar aprig al lui Tisza, cu prilejul mobilizării de azi a imperiului austro-ungar, a aprobat în parlament în totul măsurile guvernului.

Se pare că dogma Sangiacului, care tot mai mult a prins rădăcini, a eșit azi învingătoare. Austria, găsind motivul omorului din Serajevo, vrea să ocupe definitiv acum Sangiacul, fără a mai fi obligată a despăgubi pe Italia, deoarece Albania e autonomă. Nu se poate ști dacă Germania va consimți a face pe placul Austriei.

Ocuparea Sangiacului a devenit cu atât mai grabnică, cu cât ocuparea acestuia de către Serbia și Muntenegru, în urma războiului balcanic, a făcut cu putință unirea acestor țări și deci eșirea Serbiei la Adriatica, dând astfel o lovitură puternică economică și politică Austriei.

Rivalitatea ireductibilă din Balcani dintre Austria și Italia nu s'ar putea împlânzi, de cât dacă Autria ar renunța—ceeace nu e probabil—la autonomia Albaniei. Așa se explică atitudinea de așteptare a Italiei.

In ceea ce ne privește pe noi românii, ocuparea în sine a Sangiacului nu e peste măsură importantă, cel puțin în 1908 nu era. Insă acum aceasta ar constitui o știrbire îngrijitoare a echilibrului stabilit prin pacea de la București, și ca atare ne leagă și ne silește a ne spune cuvântul.

M. Florian.

***

O surpriză

pentru cititorii „Veseliei"

In numărul care va apare Joi, 24 Iulie, „VESELIA" va începe un roman care va stârni hohotele de râs ale cititorilor. E tot ce s'a putut scrie mai de haz în literatura humoristică. Titlul romanului

Spre a nu te plictisi în căzniele

ne scutește de orice recomandare față de cititori.

Joi deci 24 c., toți românii, din cele patru unghiuri, vor cumpăra „VESELIA" cu începutul romanului

Spre a nu te plictisi în căzniele

Abonamentul 2.60 pe an. Un număr atât: 5 BANI